

Biskop Atle Sommerfeldt:

Folkekirkenes mangfoldige medlemmer

Den norske kirke, Norges folkekirke er åpen for alle som vil ha tilhørighet til en kirke uansett om troen er uklar, sterk eller svak. Motivene for å ville tilhøre en nasjons hovedkirke må være mangfoldige slik vi mennesker er mangfoldige. Motivene kan knyttes til historien, tradisjoner, verdier, religiøsitet, vane eller lokalsamfunn. Den norske kirke spør ikke etter dine motiver eller begrunnelser, men tar imot mennesker slik de er og ledsager dem til livets kilde.

Den norske kirke gjennomgår for tiden betydelig organisasjonsendringer. Fra å være statens religionsetat er Den norske kirke nå grunnlovsfestet som en selvstendig kirke og bestemt som evangelisk-luthersk og Norges folkekirke. Den norske kirke favner 73 % av befolkningen i Norge. I Borg bispedømme er 71 % av befolkningen medlemmer.

Når Stortinget i 2012 (med 161 stemmer for og 3 stemmer imot) grunnlovsfestet at Den norske kirke er Norges folkekirke bekreftet Stortinget kirkens selvforståelse. Den norske kirke er noe annet enn en forening av likesinnede med samme meninger og livsforståelse. Dette «noe annet» er knyttet både til Den norske kirkes posisjon i samfunnet og hennes forhold til sine medlemmer.

Det er uomtvistelig at Den norske kirke historisk er en del av samfunnets kulturelle grunnmur, slik det statlige Enger-utvalget påpekte i 2013. Den norske kirke har delvis hatt ansvaret for og initiert omsorg for dem som sliter med livene sine både i Norge og i andre land. Skolevesen, høyere utdanning og almen folkeopplysning er preget av Den norske kirke gjennom mange århundrer. Kirken har vært og er helt sentral som arena for billedkunst og musikk, og hennes trosunivers gjennomsyrrer store deler av vår litteratur og dramatikk.

I dag har Den norske kirke mer enn 3.9 millioner medlemmer – omtrent 73% av befolkningen. Den norske kirke er den institusjon som samler flest mennesker på frivillig basis i løpet av et år. Omtrent 40% av befolkning i Borg bispedømme bekrefter i en spørreundersøkelse at de har deltatt i en gudstjeneste i løpet av det siste året. Dette gjenspeiler at Den norske kirke er tilstede i alle lokalsamfunn i Norge, er tilgjengelig for alle innbyggere med sine tjenester og benyttes av flertallet av befolkningen ved livets store begivenheter og når kriser rammer.

Mens andre tros- og livssynssamfunn knytter medlemskapet til oppslutning om bestemte religiøse eller livssynsmessige meninger, knytter Den norske kirke medlemskapet til at Gud tar imot hvert enkelt menneske i dåpen, enten dette skjer som barn eller voksen. Medlemskapet er ikke basert på din og min overbevisning, men på Guds beslutning om å la sin kjærlighet omfatte også deg og meg.

Fra tid til annen kommer det spørreundersøkelser om hvorvidt en bekrefter at en tror på Gud. Mange røster i det offentlige rom kommenterer dette med en lett triumferende stemme at 30% av Den norske kirkes medlemmer svarer at de ikke tror på Gud. Det er ingen tvil om at vi er inne i en fase der mange mennesker finner det krevende og vanskelig å bekrefte at de tror på Gud. Det kan være begrunnet i manglende erfaringer av noe overnaturlig, opplevelsen av de store lidelsene vi får tett inn på oss hver eneste dag, eller påvirkning fra de sterke røstene i det offentlige rom som hevder at naturvitenskapens innsikter gjør det umulig å tro på Gud.

Disse tre hovedgrunnene til å avskrive Gud har med ulik styrke fulgt Gudstroen i den jødisk-kristne kulturen i 3000 år. Slik sett er det intet nytt under solen – som Forkynneren i Det gamle testamentet uttrykte det for 2500 år siden. Samtidig er det for oss i kirkens lederskap all grunn til å lytte til de refleksjoner som mennesker gjør seg, og søke å møte disse med respekt og dialog. Det handler ikke minst om å tolke Gud i vår tids språk og tydelig avvise forestillinger fra et annet verdensbilde som f.eks. at troen på Gud forutsetter at utviklingslæren må forkastes eller at Gud skulle ha tilhold med Sønnen ved sin høyre side bak en sky som astronauter og teleskopene burde kunne finne.

Men det vi fastholder er at kirken gir mennesker en grunn for håpet om at død og ondskap ikke er det siste som skjer med oss, at hvert enkelt menneske har full verdighet ved Skaperens ord, og at våre udefinerte lengsler etter en annen virkelighet er synliggjort i Jesus Kristus, hans liv, hans død og hans oppstandelse.

Det er ønsket om tilhørighet til denne tradisjonen som er grunnlaget for medlemskap i Den norske kirke.